

STIKSTOFCLAIM.NL

Ministerie van LVVN

Stichting Stikstof Claim

Het Korhoen 75
8251 MJ Dronten

KVK nummer: 76063283

BTW: NL860494226B01

Email: info@stikstofclaim.nl

IBAN: **NL64 ABNA 08 63 52 59 03**

BIC: ABNANL2A

Dronten, 5 augustus 2025

Geachte Minister,

Onderwerp: reactie op <https://www.internetconsultatie.nl/aerius2025>

Hierbij ontvangt u van Stichting Stikstof Claim (SSC) de zienswijze over de internetconsultatie over AERIUS 2025.

De beoogde wijzigingen zijn in strijd met zorgvuldigheids- en motiveringsbeginsel, het verdrag van Aarhus. Er zijn geen concrete wetenschappelijke bronnen en er is geen definitielijst overlegd.

Wij verzoeken u informatie te verstrekken over de validatie en validatie met meetgegevens van de gebruikte rekenmodellen te overleggen.

Volgens de toelichting wordt voor mobiele werktuigen nader inzichtelijk en aanpasbaar gemaakt, in de lijn met onderzoek van (TNO). De concrete informatie over het onderzoek ontbreekt.

Voor de overige uitstoters verzoeken wij u het door TNO ontwikkelde Lotus-Euros-model te gebruiken.

De vergunningsaanvragen die nog niet onherroepelijk moeten wel van de nieuwe AERIUS versie mogen werken als die beter is in het belang van de aanvrager en voor de vergunbaarheid van het project.

Op dit moment worden agrarische uitstoters nog steeds niet correct berekend. Wij verwijzen u naar <https://stikstofinfo.net/>

Deze wijzigingen lossen de problemen m.b.t. AERIUS niet op.

Het rekenmodel AERIUS voorspelt (berekent) de stikstofdepositie uit een individuele bron naar een individuele hexagoon in een Natura 2000-gebied.

Het gebruik ligt al sinds 2020 buiten het toepassingsbereik volgens de commissie Hordijk *‘die concludeerde dat ‘de rekenmethodiek die wordt toegepast binnen AERIUS leidt tot schijnzekerheid en onvoldoende robuust is’ Het adviescollege oordeelt De mate van detaillering in de berekening van de depositie is niet in balans met de onzekerheid van de verschillende factoren die de depositie bepalen en er is ongelijkheid in de beoordeling van de verkeersbijdrage ten opzichte van andere bronnen.’*

Vijf jaar later werd dit nogmaals bevestigd door de uitspraak van Prof. Dr. Ir. E. van Loon op 10 maart 2025 :

‘Modellen hebben altijd beperkingen die bepalen voor welke doeleinden en in welke situaties je ze kunt gebruiken. AERIUS is bedoeld voor het berekenen van totale depositie op grote schaal, bijvoorbeeld heel Nederland, met een resolutie van pakweg 1 vierkante kilometer. Het huidige gebruik voor vergunningverlening waarbij je depositie uit individuele bronnen naar individuele hexagonen van 1 hectare berekent ligt dus echt buiten dat toepassingsbereik. De kritiek op deze specifieke toepassing van AERIUS is niet nieuw, eerder concludeerde de Commissie Hordijk al dat het tot schijnzekerheid leidt en over dat punt is consensus in de wetenschap. Het hanteren van de ondergrens maakt het gebruik van het model iets redelijker, maar lost de schijnzekerheid in de kern niet op.’

Prof. Dr. Arthur Petersen stel op 15-09-2024: *‘Je kunt geen causaal verband aantonen tussen emissie en depositie wanneer berekeningen te ver zitten onder wat in principe nog kunt meten: het model wordt dan voor dat doel gebruikt buiten wetenschappelijke toepassingsbereik.*

Aan de hand van het onderzoek en forse vee reductie op Schiermonnikoog is eveneens gebleken dat minder vee geen beoogde gunstige invloed had op de luchtconcentraties.

Op Schiermonnikoog zijn er metingen gedaan naar de luchtconcentratie, specifiek naar ammoniak. Hoewel er op Schiermonnikoog een stijging van de ammoniakconcentraties is gemeten, lijkt dit geen direct gevolg van de lokale melkveehouderij te zijn, maar eerder een bredere trend in Nederland. De maatregelen die de boeren op Schiermonnikoog hebben genomen om het aantal koeien te verminderen, hebben dus niet geleid tot een afname van de stikstofbelasting, zoals blijkt uit de metingen.

Het gebrek aan geschikte meetgegevens komt o.a. terug in de beschrijving van droge depositie, maar nu ook bij ammoniak uit zee.

Het RIVM heeft geconcludeerd dat het stikstofmodel, dat werd gebruikt voor berekeningen van ammoniakdepositie in kustgebieden, een fout bevatte. Het model ging jarenlang uit van een onjuiste stikstofbron, namelijk ammoniak uit zee, terwijl dit in werkelijkheid niet het geval is. Dit heeft geleid tot verkeerde inschattingen van stikstofdepositie en heeft mogelijk invloed gehad op vergunningverlening en natuurbeheer.

Professor H. Lindenboom kreeg na 10 jaar eindelijk gelijk.

Toch is deze wijziging niet doorgevoerd en blijven kustprovincies inclusief de Haven van Rotterdam gebukt onder een stikstof probleem dat niet hersteld is in het AERIUS vergunningsverleningsproces. Ingrijpende gebeurtenissen zoals MKZ en varkenspest hebben geen enkel effect gehad op de gemeten lucht concentraties.

Ammoniak emissie verlagen gaat niet leiden tot lagere luchtconcentraties. Dat weten we sinds de ruiming van bijna 12 miljoen varkens ten tijde van de varkenspest in 1997/1998, de ruiming van circa 300.000 koeien, varkens en schapen tijdens de MKZ in 2001, de reductie van 130.000 melkkoeien en 413.000 stuks jongvee in 2017 vanwege het fosfaatreductieplan en de 40% vee reductie op Schiermonnikoog de proef van Erismen. In al deze forse vee krimp situaties reageerde de luchtconcentratie ammoniak niet. Er zijn dus andere en wetenschappelijk nog niet bewezen processen die de luchtconcentratie ammoniak sterk beïnvloeden.

Reductie in dieren of emissies door de veehouderij heeft 4 keer bewezen in grootschalige vee krimp situaties geen enkel effect gehad op de luchtconcentratie ammoniak.
Stallen zijn volgens diverse onderzoeken tot maximaal 500 meter meetbaar onder de slechtste omstandigheden.

25 km grens

De 25 kilometergrens geldt voor de berekening van de stikstofdepositie van individuele projecten. Voor de monitoring van de totale stikstofneerslag in Nederland wordt geen maximale rekenafstand gehanteerd, stelt het RIVM. De uitspraak van de Raad van State betekent niet dat stikstof buiten de 25 kilometer grens niet relevant is. De overheid is verantwoordelijk voor het verminderen van de algehele stikstofuitstoot.

Hier blijkt uit dat de verbetervoorstellen van de cie. Hordijk (p10) nog lang niet voldoende doorgevoerd zoals:

- Verbetering van modellen
- Uitbreiding meetnetten
- Satellietmetingen als essentiële aanvullingen op grondwaarnemingen
- Emissieregistratie: meer metingen van emissie nodig.
- Scheiding van verantwoordelijkheden
- Buitenland

Met de huidige kennis kun je niet pleiten voor forse generieke emissieverlaging of zogenaamde doelsturing. Je weet van tevoren dat het niets doet voor de natuur en niets doet in het juridische vraagstuk.

De huidige regelgeving werkt niet. Ze is totaal vastgelopen en zet Nederland onterecht op slot met te grote gevolgen. De wet is stuk. De Nederlandse wet moet daarom snel worden gerepareerd. Terug naar de oorspronkelijke bedoeling van de Vogel- en Habitatrichtlijnen uit Brussel: bescherm kwetsbare natuur, maar mét ruimte voor lokale afweging en sociaaleconomisch realisme.

Ten slotte is de motivering van de voorgestelde wijzigingen is niet concreet. AERIUS is nog steeds ongeschikt en zou geen verplicht onderdeel van een aanvraag hoeven te zijn.

Met vriendelijke groeten,

J.C. Vogelaar (voorzitter)
Stichting Stikstof Claim

Bronnenlijst

<https://stikstofinfo.net/2025/03/27/3-minuten-pitch-van-ir-wouter-de-heij-voor-commissie-economie-en-natuurherstel-mcen-aka-cie-schoof/>
<https://www.raadvanstate.nl/actueel/nieuws/april/berekenen-stikstof-tot-25km-aanvaardbaar/>
<https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2024D35985>
<https://www.foodlog.nl/artikel/meetdata-bewijzen-koeien-hebben-geen-effect-op-ammoniakconcentratie-in-de-l>
<https://www.foodlog.nl/artikel/de-twee-vragen-die-nederland-uit-de-stikstofcrisis-kunnen-halen>
<https://www.rivm.nl/publicaties/eindrapport-ammoniak-van-zee-samenvatting-van-onderzoek-naar-onderschatting-vanHier>
<https://stikstofinfo.net/2025/03/14/tien-jaar-fout-stikstofbeleid-hoe-het-rivm-de-kustvisserij-en-boeren-op-slot-zette-en-han-lindeboom-gelijk-kreeg/>